

Konvergence, strukturální operace EU a některá institucionální rizika a bariéry jejich využívání

Petr Zahradník

Centrum ekonomických studií a EU Office České
spořitelny

www.cesvsem.cz

Smilovice – 6. června 2007

Připraveno pro seminář odboru Finanční politika Ministerstva financí Makroekonomické
výhledy České republiky

Konvergence a přístupy ke strukturálním operacím v zemích V-5

Konvergenční proces: determinován řadou faktorů, které se projevují v podobě velmi vysoké míry investic, silného růstu domácí spotřeby, v řadě zemí střední Evropy vysokou mírou ekonomické otevřenosti, spojené v některých z nich s velmi pozitivními výsledky obchodní bilance a zlepšováním běžného účtu

Konvergence a přístupy ke strukturálním operacím v zemích V-5

- Podpůrný, nicméně nezanedbatelný faktor v tomto konvergenčním procesu (vedle tuzemských nástrojů hospodářské politiky: politika investičních pobídek, rozvoje výzkumu a vývoje, zefektivnění technologického transferu apod.): využívání fondů EU; v tomto programovacím období 2007 – 2013 dominantně reprezentovaných Evropským fondem regionálního rozvoje a Evropským sociálním fondem (v souhrnu Strukturálními fondy) a Kohezním fondem – v souhrnu strukturálními operacemi; vedle strukturálních operací: Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský rybářský fond; navíc – přímé komunitární granty bez národního určení a alokací;
- Každá ze zemí V-5: jak v období 2004 – 2006, tak v období 2007 – 2013: specifické strategie, v jejím rámci jiné priority – volba Operačních programů a jejich management i celková alokovaná částka se liší;
- Ve všech zemích V-5 bez výjimky: podstatné navýšení alokací v tomto programovacím období v porovnání s minulým, řešení projektů s podporou fondů EU se stalo masovou záležitostí, pozitivní dopad na větší či menší zvyšování ukazatele HDP na obyvatele během tohoto období.

Obecná kritéria pro strukturální operace v období 2007 - 2013

- Doznala sice formálních změn oproti minulosti, nicméně zachovala si logickou návaznost;
- Základní a podstatné kritérium: výše 75% průměru ukazatele HDP na obyvatele pro ekonomickou vyspělost regionů NUTS II zůstalo v zásadě zachováno – základ hlavního cíle Konvergence;
- Jediná větší kosmetická změna: zahrnutí tzv. statistického efektu;
- Minulé cíle 2 a 3 splývají v cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (aplikace Lisabonských cílů);
- Třetí cíl: Evropská územní spolupráce

Alokace

Celková finanční alokace pro EU-27:

347,410 mld. EUR (stálé ceny roku 2004)

Česká republika: 26,692

Maďarsko: 25,307

Polsko: 67,284

Slovensko: 11,588

Slovinsko: 4,205

Alokace

- 12 nových členských zemí z let 2004 a 2007 se na celkové alokaci podílí 51,3% (nejvíce Polsko, ze skupiny nováčků následované z odstupem Českou republikou a Maďarskem);
- Alokace České republiky je čtvrtá největší v celé EU-27; poměrně viditelně převyšuje všechny kvalitativně i kvantitativně srovnatelné země; je vyšší, než u velikostně srovnatelného a méně rozvinutého Mařdska, totéž v jisté míře platí i pro porovnání s Portugalskem. Řecká alokace je přibližně o čtvrtinu nižší než naše;
- Velikostně srovnatelné, avšak podstatně bohatší země západní, resp. severní Evropy (Belgie, Rakousko, Švédsko i viditelně populačně větší Nizozemsko) mají alokaci v průměru jen na úrovni asi 7% české;
- V souhrnu: alokace České republiky pro období 2007 – 2013 je podle všech relevantních hledisek značně výhodná.

Rizika a bariéry využívání fondů EU institucionální povahy

- Národní strategický referenční rámec
- Operační programy
- Přehlednost a srozumitelnost informací
- Administrativní a procedurální náležitosti
- Včasné vyhlašování výzev priorit a opatření Operačních programů
- Zajištění dostatečného a pružného spolufinancování
- Eliminace pochybností, skandálů a podvodů